

Yhteiskuntatieteellisen tietoaarkiston vuosikertomus 2015

YHTEISKUNTATIEEELLINEN
TIETOARKISTO

Yhteiskuntatieteellisen tietoaarkiston vuosikertomus 2015

YHTEISKUNTATIEEELLINEN TIETOARKISTO

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
Vuosikertomus 2015

Julkaisija: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto (FSD)
Käyntiosoite: Åkerlundinkatu 5 B, 4. krs, Tampere
Postiosoite: Tietoaarkisto
33014 Tampereen yliopisto

Puhelin: 040 190 1432
Faksi: (03) 343 9088

Sähköposti: etunimi.sukunimi@uta.fi
fsd@uta.fi
Kotisivu: <http://www.fsd.uta.fi/>

Julkaisu vuosi 2016

Taitto
Marita Alanko

Tampere 2016

Sisällys

Tehtävät, tavoitteet ja tärkeät tapahtumat 2015	5
Aineistojen jatkokäyttö	6
Aineistojen käsittely ja asiakaspalvelu	8
Arkistoitavaksi hankitut aineistot	9
Tietoarkiston tekniset palvelut ja tuki	11
Tieteenalalaaajentuminen	11
Aineistoista ja palveluista tiedottamista	12
Tietovarannot	14
Kotimaista yhteistyötä ja hankkeita	15
Kansainvälistä yhteistyötä ja hankkeita	19
Kansainvälistä aineistoyhteistyötä	22
Talous	24
Tietoarkiston valtakunnallinen neuvottelukunta	25
Henkilökunta vuonna 2015	26
Tietoarkiston henkilökunnan julkaisuja 2015 muissa kuin Tietoarkiston omissa julkaisuissa	27
Tietoarkiston henkilökunnan esityksiä 2015	27

Kuviot ja taulukot:

Kuvio 1. Jatkokäyttöön toimitettujen aineistojen lukumäärä käyttötarkoituksen mukaan 2011–2015	7
Kuvio 2. Jatkokäyttöön toimitetut aineistot organisaatioittain 2015, %	7
Kuvio 3. Arkistoon tallennettujen aineistojen lukumäärä vuosina 2011–2015	10
Taulukko 1. Aineistojen saatavuus Ailassa 2015, lkm	8
Taulukko 2. Vuonna 2015 valmistuneiden aineistojen arkistointiprosessin kesto	9

Tehtävät, tavoitteet ja tärkeät tapahtumat 2015

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto on tutkimuksen ja opetuksen valtakunnallinen palveluyksikkö, joka arkistoi ja välittää sähköisiä tutkimusaineistoja tutkimus-, opiskelu- ja opetuskäyttöön. Yksikkö on perustettu Tampereen yliopiston yhteyteen vuoden 1999 alussa. Parhailtaan Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto tutkii mahdollisuutta laajentaa toimintaansa tieteenaloille, joilla kerätyt aineistot ovat yhteiskuntatieteellisten tutkimusaineistojen kaltaisia. Tästä syystä yksikkö alkoi vuonna 2015 käyttää itsestäänä tiedotuksessa vain Tietoarkisto-nimeä. Samasta syystä myös tässä vuosikertomuksessa Yhteiskuntatieteelliseen tietoarkistoon viitataan jatkossa pelkästään nimellä Tietoarkisto.

Toiminnassaan Tietoarkisto toteutti vuosille 2013–2016 laadittua strategiaa. Strategiakauden päätavoitteet ovat

- palvelujen monipuolistaminen
- palvelujen tehostaminen
- tieteenalaprofilin laajentaminen
- toimintaresurssien vahvistaminen ja
- kansainvälisen yhteistyön tiivistäminen.

Strategiakauden tavoitteitaan Tietoarkisto toteuttaa perusvoimavaroillaan ja Suomen Akatemian myöntämällä kotimaisella infrastruktuurirahoituksella. Tutkimusinfrastruktuurien asiantuntijaryhmä julkaisi tutkimusinfrastruktuurien päivitetyn tiekartan vuonna 2014. Tietoarkiston toiminta eurooppalaisen tutkimusinfrastruktuurin CESSDAn kansallisena palveluntuottajana on merkitty tiekartalle.

Toiminta CESSDAn palveluntuottajana edellyttää Tietoarkistolta palveluiden kehittämistä ja mukauttamista kansainvälisen organisaation vaatimuksiin. Tämä edellyttää myös henkilöstön vahvistamista.

Vuonna 2015 Tietoarkiston uusi aineistojen tilaus- ja toimitusjärjestelmä Aila oli käytössä ensimmäisen kokonaisen kalenterivuoden. Aineistojen jatkokäyttö lisääntyi odotetusti kaikkiin käyttötarkoituksiin huomattavasti, mutta opiskelijoiden määrä asiakaskunnassa korostui.

Tietoarkisto järjesti 2015 ensimmäisen kerran Aila ja aineistojen jatkokäyttö-seminaarin, joka on jatkossa tarkoitus järjestää kerran vuodessa Ailan päivänä tai sitä lähellä olevana sopivana arkipäivänä. Aila-seminaarissa Tietoarkisto jakoi myös historian toisen Aineistopalkinnon. Vuoden 2015 palkinnon sai Helsingin yliopiston Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin tutkimusjohtaja, VTT Janne Kivivuori.

Tieteenalalaajenemisen valmistelut käynnistyivät aktiivisesti tammikuussa 2015, kun kaksi tehtävään palkattua tieteenala-asiantuntijaa Katja Fält ja Annaleena Okuloff alkoivat selvittää Tietoarkiston mahdollisuuksia laajentaa palveluitansa humanistisille aloille sekä lääke- ja terveystieteisiin.

Aineistojen jatkokäyttö

Tietoarkiston asiakkaat ovat voineet ladata aineistoja suoraan verkosta palveluportaali Ailasta toukokuusta 2014 lähtien. Jo vuoden 2014 kokemus osoitti, että Aila tuli tarpeeseen, ja vuoden 2015 aikana aineistojen jatkokäyttö yli kolminkertaistui verrattuna aikaan ennen Ailaa.

Vuonna 2015 Tietoarkistossa käsiteltiin 1901 käyttölupahakemusta (2014: 1068), ja jatkokäyttöön toimitettiin 2262 aineistoa (2014: 1403). Toimitusjärjestelmän muutoksen vuoksi luvut eivät ole suoraan vertailukelpoisia aiempien vuosien kanssa. Paperihakemusten aikaan yhdellä hakemuksella pystyi tilaamaan useita aineistoja, esimerkiksi vuonna 2013 yhtä käyttölupaa kohti toimitettiin keskimäärin kaksi tutkimusaineistoa. Ailassa hakemukset ovat aineistokohtaisia. Osa asiakkaista on ladanut samaan hakemukseen liittyvän datan useasti. Vuonna 2015 yksittäisiä rekisteröityneitä aineistojen lataajia oli 802 (2014: 650). Lisäksi vapaasti käytettäviä aineistoja latasi 360 eri henkilöä.

Suosituimpia yksittäisiä aineistoja olivat:

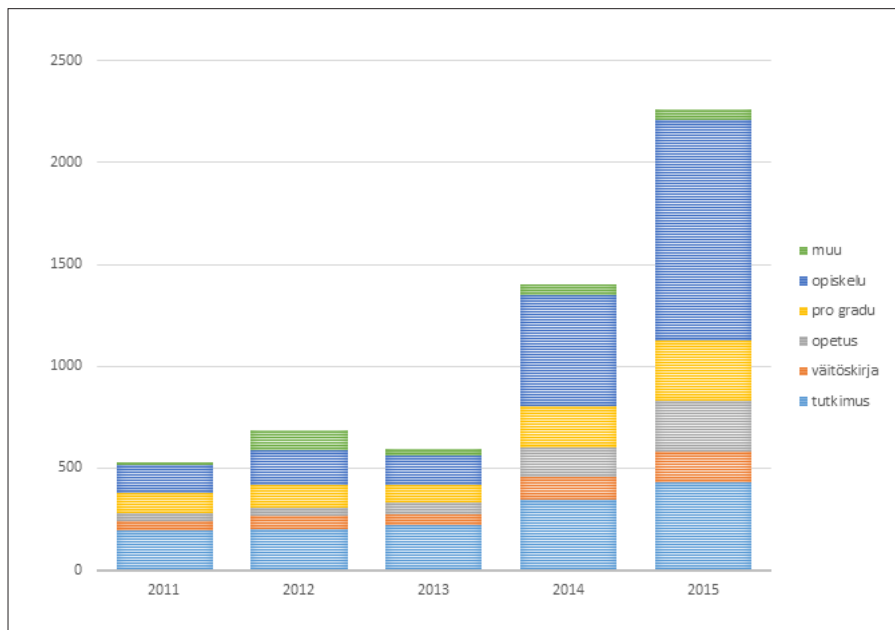
- Demokratisoitumisen mittarit 1810–2012 (FSD1289)
- Demokratisoituminen ja valtaresurssit 1850–2000 (FSD1216)
- EVAn kansallinen asennetutkimus 2015 (FSD3001)
- Eduskuntavaalitutkimus 2011 (FSD2653)
- Nuorisobarometri 2014 (FSD2973)
- Valtaresurssit 2007 (FSD2420)
- Kehitysyhteistyötutkimus 2015 (FSD3048)
- European Social Survey 2012: Suomen aineisto (FSD2922)
- Työolobarometri 2013 (FSD2946)
- Työ- ja elinkeinoministeriön julkisten hankintojen ilmoitustilastoaineisto 2014 (FSD2982).

Aineistoista 19 prosenttia toimitettiin tutkimukseen (2014: 25 %), 30 prosenttia (2014: 31 %) opinnäytteisiin (kandidaatintöihin, pro graduihin, lisensiaatintutkimuksiin ja väitöskirjoihin), opiskeluun ja opetukseen 49 prosenttia (2014: 41 %) ja muuhun käyttötarkoitukseen (esimerkiksi alkuperäiselle tutkijalle ja seurantaan tai selvityksiin) 2 prosenttia. Tutkimuskäytön osuus väheni, koska opiskeluun ladattiin aineistoja paljon enemmän kuin vuonna 2014. Tutkimuskäyttökin kuitenkin lisääntyi 24 prosenttia verrattuna vuoden 2014 tutkimuskäyttöön. Toimitetuista aineistoista neljäsosa prosenttia oli kvalitatiivisia.

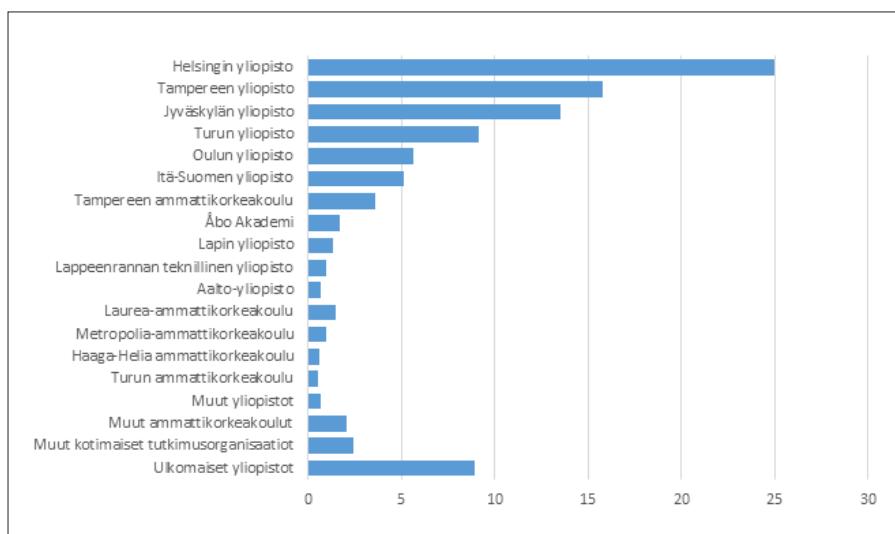
Aineistoja toimitettiin yhteensä 93 organisaatioon (2014: 82), 53 organisaatioon Suomeen ja 40 ulkomaille, yksittäisistä organisaatioista eniten Helsingin ja Tampereen yliopistoihin. 9 prosenttia rekisteröityneiden asiakkaiden aineistotoimituksista meni ulkomaille (2014: 12 %, 2013: 21 %). Englanninkieliseen hakemukseen perustuvia toimituksia oli yhteensä 25 prosenttia (2014: 21%).

Käyttölupien määrä ei kerro aineistojen koko käyttäjämäärää. Opetustarkoituksiin tilatuilla aineistoilla on yleensä kymmeniä käyttäjiä, mutta vain kurssin opettajalta vaaditaan käyttölupa. Menetelmäopetuksen tietovarannon harjoitusaineistot ja muut vapaasti ladattavat aineistot eivät myöskään sisälly edellisiin tilastoihin.

Tietoarkisto pitää kirjaa julkaisuista, joissa on käytetty arkistoituja aineistoja. Vuona 2015 julkaisutietokantaan lisättiin 352 uutta julkaisua (2014: 208).

Kuvio 1. Jatkokäyttöön toimitettujen aineistojen lukumäärä käyttötarkoituksen mukaan 2011–2015

Kuvio 2. Jatkokäyttöön toimitetut aineistot organisaatioittain 2015, %

Aineistojen käsittely ja asiakaspalvelu

Palveluportaali Aila on Tietoarkiston lippulaiva. Ailassa voi etsiä Tietoarkistoon arkistoituja kvantitatiivisia ja kvalitatiivisia tutkimusaineistoja, tutustua niiden kuvailutietoihin ja ladata niitä maksutta käyttöehtojen mukaisesti. Vuoden 2015 lopussa Ailassa oli noin 1200 aineistoa, joista kvalitatiivisia oli 14 prosenttia.

Ailan käyttöliittymän kielet ovat suomi ja englanti. Kaikki aineistot kuvailaan suomeksi ja englanniksi. Lisäksi suomenkielisiä kvantitatiivisia datatiedostoja käännetään pyynnöstä englanniksi vieraskielisille tilaajille. Yli 300 kvantitatiivisen aineiston datatiedostot ovat jo saatavilla myös englanninkielisinä.

Suomalaisten korkeakoulujen sekä muutaman tutkimuslaitoksen henkilökunta ja opiskelijat voivat rekisteröityä ja kirjautua Ailan käyttäjiksi omilla käyttäjätunnuksillaan. Muut asiakkaat hakevat Ailan käyttäjätunnusta Tietoarkiston asiakaspalvelusta.

Tietoarkistoon arkistoituja tutkimusaineistoja voi pääosin käyttää tutkimukseen, opiskeluun ja opetukseen Tietoarkiston ja aineiston tekijöiden asettamien käyttöehtojen mukaisesti. Tutkimuksella tarkoitetaan tässä yhteydessä yliopistoissa ja tutkimuslaitoksissa tai niihin rinnastettavissa organisaatioissa tehtävää työtä, jossa etsitään vastauksia asetettuihin kysymyksiin oman oppiaineen metodeja soveltaen ja aineistoa systemaattisesti analysoiden. Opetus on yliopistossa, ammattikorkeakoulussa tai niihin rinnastettavassa organisaatiossa annettavaa oppiaineen tai menetelmien koulutusta. Opiskelulla tarkoitetaan yliopistossa, ammattikorkeakoulussa tai niihin rinnastettavassa organisaatiossa opettajan johdolla suoritettavia opintoja. Osa aineistoista on ladattavissa rekisteröitymättä palveluun. Näitä vapaasti saatavilla olevia aineistoja oli vuoden 2015 lopussa 45.

Taulukko 1. Aineistojen saatavuus Ailassa 2015, lkm

	Lukumäärä
(A) vapaasti käytettävissä	45
(B) tutkimus, opetus, opiskelu	902
(C) vain tutkimus ja ylemmät opinnäytteet (pro gradusta alkaen)	157
(D) vain luovuttajan luvalla	94
Yhteensä	1198

Vuonna 2015 valmistui 81 kvantitatiivisen (2014: 72) ja 14 kvalitatiivisen (2014: 8) aineiston arkistointi. Yli puolet aineistoista prosessoitiin alle yhdeksässä kuukaudessa, joskin arkistointiprosessin kesto vaihtelee jonkin verran, sillä aineistot, niiden käyttörajoitukset ja niihin kohdistuva kysyntä ovat erilaisia.

Taulukko 2. Vuonna 2015 valmistuneiden aineistojen arkistointiprosessin kesto

Prosessin kesto kuukausina	%
< 3kk	23
3-6 kk	16
6-9 kk	12
9-12 kk	9
> 12 kk	40

Vuonna 2015 Tietoarkisto kehitti laadullisten aineistojen aineisto-oppaan, joka vastaa määrällisten aineistojen koodikirjaa. Opas sisältää aineiston sisällön kuvauksen sekä aineiston keruudokumentit kuten mahdolliset haastattelukysymykset, tutkimuskutsut, kirjoituskutsut tai haastateltaville annetun virikemateriaalin. Tekstiaineistoissa on mukana myös aineistonäyte. Opas tehdään jatkossa kaikista laadullisista aineistoista. Koodikirjojen tapaan aineisto-opas on avoimesti luettavissa kunkin aineiston aineistokuvailusivulla Ailassa. Se sisältyy myös Ailasta ladattavaan aineistopakettiin.

Lisäksi aineistonkäsittelijät osallistuivat Tietoarkiston tulevien sovellusten, kuten metatietokannan, operatiivisen tietokannan ja kysymyspankin suunnitteluun, kehitykseen ja testaamiseen. Vuoden aikana tietoarkistolaiset tekivät myös aktiivisesti sanastotyötä ja rakensivat uusia aputyökaluja aineistojen prosessointiin.

Asiakkaiden tietopalvelukysymyksiä ja niiden vastauksia kirjattiin kaiken kaikkiaan 3087 (2014: 2837). Kysymykset liittyivät pääosin arkistoaineistojen hankintaan ja arkistointiin, vierailuihin ja tiedotukseen, hallintoon ja projekteihin, aineistojen sisältöihin ja käyttömahdollisuuksiin, käyttäjätunnuksiin, aineistojen hallintaan ja metadataan, tutkijoiden omien aineistojen arkistointiedellytyksiin sekä eettisiin ja lainsäädännöllisiin teemoihin. Tietoarkisto tallentaa kaikki palveluitansa koskevat tiedustelut tietokantaansa. Käytännön tarkoituksena on varmistaa mahdollisimman nopea palvelu ja asiakaspalvelun sisäinen työnjako.

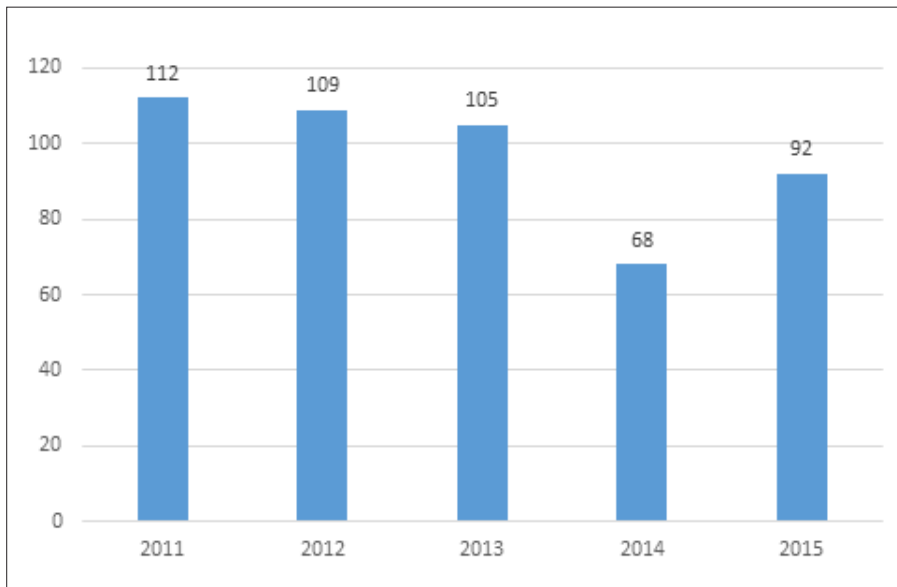
Tietoarkisto kävi esittelemässä Ailaa ja muita palveluitaan vuoden 2015 aikana lukuisilla kursseilla ja useissa eri seminaareissa. Aineistonhallinnan asiat olivat esillä Tietoarkiston asiantuntijoiden pitämässä seminaari- ja koulutustilaisuuksissa. Lisäksi Tietoarkisto järjesti Tampereen yliopiston kaikille tieteenaloille suunnatussa tutkijakoulussa aineistonhallinnan kurssin 7.–8.5.2015. Kurssiin sisältyi myös Kielipankin toteuttama osuus av-datan käsittelystä. Osallistujamäärä oli rajattu 30:een ja kaikki halukkaat eivät kurssille mahtuneet.

Arkistoitavaksi hankitut aineistot

Vuonna 2015 Tietoarkistoon saatiin arkistoitavaksi 92 aineistoa. Hankintaan osallistuvien henkilöiden työnjakoa muutettiin. Muutoin aineistoja hankittiin vakiintuneiden käytäntöjen mukaan.

Tietoarkiston henkilökunta paikallistaa jatkuvasti mahdollisia arkistoitavia aineistoja muun muassa tutkimusjulkaisuista ja tiedotusvälineistä ja merkitsee aineistojen perustiedot sisäiseen tietokantaan. Hankintatyöryhmä arvioi paikallistettujen aineistojen arkistoitavuuden ja jatkokäytön mahdollisuudet. Arkistointipyyntöjä lähetetään sähköpostitse. Suomen Akatemian, Koneen Säätiön ja Työsuojelurahaston rahoittamille hankkeille lähetetään onnitteluviesti, jolla rahoituksensaajia muistutetaan arkistointisuosituksesta ja Tietoarkiston palveluista. Hankintaviestit lähetetään joukkopostituksena.

Aineistojen hankintaa ja arkistointia koskevia yhteydenottoja kertyi vuonna 2015 yli tuhat (2014 n. 800). Joukkopostitukset eivät sisälly yhteydenottojen määrään, vain joukkoposteihin saadut vastaukset sisältyvät.

Kuvio 3. Arkistoon tallennettujen aineistojen lukumäärä vuosina 2011–2015

Vuoden 2015 aikana hankituista 92 aineistosta oli kvantitatiivisia 75 ja kvalitatiivisia 17. Kuviossa 3 on esitetty hankittujen aineistojen määrät viideltä vuodelta. Luvut ennen vuotta 2014 sisältävät Tietoarkistoon tallennetut aineistot ja muualle tallennetut mutta Tietoarkiston luetteloon kuvaillut aineistot. Vuoden 2014 syksyllä vain kuvaillut aineistot poistettiin aineistoluettelosta.

Suurin osa kaikista Tietoarkistoon arkistoiduista aineistoista on kvantitatiivisia kotimaisia aineistoja. Kvalitatiivisten aineistojen osuus oli vuoden 2015 lopussa vähän alle 14 prosenttia. Muuttujia ja kvalitatiivisten aineistojen kysymyksiä oli dokumentoitu arkistoiduista aineistoista yhteensä vajaat 209 000 ja havaintoja lähes 4,6 miljoonaa. Tietoarkiston pitkäaikaissäilytettävän aineistovarannon koko oli vuoden 2015 lopussa 18,2 gigatavua. Luvussa ovat mukana kaikkien arkistoon luovutettujen aineistojen data- ja kuvailutiedot, yhteensä 25 673 tiedostoa.

Tietoarkiston tekniset palvelut ja tuki

Tietoarkiston teknisen palvelun suurimmat työkokonaisuudet liittyivät vuonna 2015 projektivelvoitteiden täyttämiseen ja IT-alustan kehittämiseen. Ylläpito- ja tukitehtäviin vastattiin aiempien vuosien tapaan.

TA15-projektin viimeinen suurempi sovelluskehityskokonaisuus – työkalu aineistojen arkistoitavaksi siirtämiseen – odottaa nyt viimeistelyä ja käyttöönottoa. Palveluportaali Ailan hallintaominaisuuksia parannettiin. Lisäksi projektissa toteutettua demoa pitkittäisaineistoportaalista kehitettiin eteenpäin. FIC-projektille rakennettiin kysymyspankkia. Kysymyspankki liitetään osaksi Ailaa. Vuoden aikana alkaneessa 3E-projektissa toteutettavan uuden operatiivisen tietokannan vaatimusten määrittely aloitettiin.

Kesällä 2014 alkanut Openstack-alustan rakentaminen eteni vaiheeseen, jossa tuotannossa olevia järjestelmiä siirrettiin toimimaan Openstack-alustalla. Suurta osaa tuotantojärjestelmistä ajetaan nyt uudella alustalla ja siirtoprojekti saadaan valmiiksi vuoden 2016 aikana. Tuotantoonsiirto on edellyttänyt useita muutoksia teknisen palvelun sisäisiin käytänteisiin ja Tietoarkiston IT-infran määrittelyihin. Alustan rakentamisen seuraava vaihe aloitettiin testaamalla tallennusratkaisua ja hankkimalla tarvittavaa IT-kalustoa.

Kansallisen digitaalisen kirjaston pitkäaikaisäilytyspalveluun liittymiseen tähtäävä tekninen kehitystyö alkoi aivan vuoden lopussa, samoin Tietoarkiston www-sivujen uudistamiseen tähtäävä projekti.

Sovelluskehityksessä käytettyä prosessia kehitettiin voimakkaasti erityisesti vuoden 2014 aikana. Prosessi ja sen työvuot ovat nyt vakiintuneet. Prosessia ja käytettyä metodologiaa tullaan kehittämään tulevana vuosina lisää.

Tieteenalalajentuminen

Tietoarkiston tulevaisuuden tavoite on toimia luotettavana palveluyksikkönä yhteiskuntatieteiden ohella humanististen alojen ja terveystieteiden tutkimusaineistojen arkistoinnissa ja tietopalvelussa. Tavoitteen saavuttamiseksi Tietoarkisto palkkasi vuoden 2015 alusta kaksi tieteenala-asiantuntijaa; humanistisiin tieteisiin Katja Fältin (FT, taidehistorian tutkija) ja terveystieteisiin Annaleena Okuloffin (FM, tilastotiede, terveys- ja lääketieteen tutkija). Vuoden 2015 aikana Okuloff ja Fält perehtyivät Tietoarkiston tehtäväkenttään ja kartoittivat arkistoalan muut toimijat sekä tutkimusyksiköt toimivan yhteistyöpohjan luomiseksi. Toukokuussa 2015 he toteuttivat humanististen ja terveystieteiden tutkijoille suunnatun kyselyn. Kyselyn tarkoituksena oli kartoittaa humanististen alojen sekä terveystieteiden tutkijakunnan tietoja, käsityksiä ja toiveita tieteen, erityisesti aineistojen, avoimuuteen liittyvistä seikoista, alan toimijoista ja aiheeseen liittyvästä koulutuksesta.

Lisäksi Okuloff selvitti terveys- ja lääketieteen tutkimukseen käytettävää terminologiaa ja Tietoarkistossa käytössä olevan DDI-metadatatandardin soveltuvuutta lääketieteellisten aineistojen kuvailuun. DDI-sanasto on kehityksen alla kansainvälisesti ja osa tarvittavista muutoksista on saatu jo hyväksytyä ja loppujakin esitetään hyväksyttäväksi.

Uusien tieteenalojen myötä Tietoarkistossa tulivat vuonna 2015 uudella tavalla ajankohtaiseksi myös tutkimusaineistojen tekijänoikeuksia ja arkistomateriaaleista tuotettuja aineistoja koskevat kysymykset. Vuonna 2015 Kopiosto ja Tietoarkisto solmivat sopimuksen, jonka mukaisesti tutkimusaineistoihin kuuluvia, tekijänoikeuslain mukaisesti teossuojaa saavia sanomalehti-, aikakauslehti- ja kuva-aineistoja on mahdollista arkistoida jatkotutkimuskäyttöön Tietoarkistoon. Lisäksi Kansallisarkisto ja Tietoarkisto sopivat, että tutkijan itsensä tutkimustarkoituksiin ottamat digitaaliset valokuvat Arkistolaitoksen asiakirja-aineistosta on mahdollista arkistoida Tietoarkistoon, kun niissä on riittävät viitetiedot.

Palvelujen laajentamista koskeva selvitystyö toi uudella tavalla esille myös aineistojen arkistoinnin tietosuojasiat. Tietoarkisto on ollut aktiivisesti yhteydessä tietosuojavaltuutettuun ja neuvotellut arkiston mahdollisuuksista toimia data-arkistona niin, että tietosuojasäännöksiä sovelletaan oikein.

Tieteenala-asiantuntijat osallistuivat vuoden aikana aktiivisesti alansa sopiviin tapahtumiin, kuten tiede- ja tutkimuspäiville. Lisäksi he vierailivat yliopistojen laitoksilla sekä akateemisissa tilaisuuksissa esittelemässä sekä Tietoarkiston palveluiden laajenemista että Tietoarkiston toimintaa. Nämä esittelyt kohdistuivat pääsääntöisesti humanistisille aloille sekä terveys- ja lääketieteisiin.

Aineistoista ja palveluista tiedottamista

Tietoarkiston viestinnän tärkein väline on toimiva ja ajantasainen verkkosivusto, jonka kautta palvelut ovat koti- ja ulkomaisten käyttäjien ulottuvilla ajasta ja paikasta riippumatta.

Yksikön verkkosivuihin kohdistui vuonna 2015 noin 1,28 miljoonaa sivupyyntöä, mikä oli hieman enemmän kuin vuonna 2014. Palveluportaali Ailan sivupyyntöjen määrä oli lähes 214 000. Suosituin osio verkkosivuilla on jo pitkään ollut Menetelmäopetuksen tietovaranto. Sen käyttö lisääntyi edelleen hieman vuoteen 2014 verrattuna. Vuonna 2015 suomenkielisillä sivuilla oli keskimäärin 2 722 ja englanninkielisillä noin 152 käyntiä vuorokaudessa. Ruotsinkielisten sivujen käyttö on muita kieliversioita vähäisempää, mutta vierailujen määrä niillä kasvoi 25 prosenttia vuodesta 2014. Ailaan sivupyyntöjä kohdistui vuorokaudessa keskimäärin 585.

Verkkolehti *Tietoarkisto* ilmestyi kaksi kertaa. Painettu *Tietoarkisto*-lehti ilmestyi joulukuun puolivälissä. Sen teema oli *Humanistin Tietoarkisto*, eli lehti esitteli Tietoarkiston palveluita erityisesti humanistin näkökulmasta. Lehden englanninkielinen verkkoversio *FSD Bulletin* ilmestyi vuoden aikana kolmesti.

Tietoarkiston sähköpostitiedotuslistalle lähetettiin 11 viestiä. Tiedotuslistan viestit sisältävät muun muassa koosteen verkkosivuilla julkaistusta tiedotteista ja lisäksi tärkeimpiä poimintoja esimerkiksi Tietoarkiston Facebook-päivityksistä. Tiedotteita Tietoarkisto julkaisi verkkosivuillansa vuoden aikana yhteensä 39. Lisäksi Ailan etusivulla julkaistiin 8 tiedotetta.

Tietoarkisto jatkoi Facebook-sivun ja Twitter-tilin käyttöä viestinnän apuvälineenä. Facebookissa ylittyi loppusyksyllä 500 ja Twitterissä 150 seuraajan rajat. Tietoarkistoblogin kanssa aktivoituttiin selvästi edellisvuoteen verrattuna. Blogissa julkaistiin vuoden aikana yhteensä 11 kirjoitusta, kun vuonna 2014 blogijulkaisuja oli

vain 4. Sosiaalisen median hyödyntämisen lisääntymisen myötä Tietoarkistolle on laadittu some-politiikka.

Kuka omistaa tutkimusdatan -seminaari

Kesäkuussa Tietoarkisto järjesti tutkimusrahoittajille ja tutkimusorganisaatioille tutkimusdatan omistajuudesta, tekijyydestä ja avaamismahdollisuuksista Kuka omistaa tutkimusdatan -seminaarin. Ihmistieteisiin painottuva seminaari esitteli näkökulmia tutkimusaineistojen omistajuuteen ja keskusteli linjauksista ja käytännöistä, jotka liittyvät tutkimusdatan avaamiseen tiedeyhteisön käyttöön alkuperäisten tutkimushankkeiden päätyttyä. Päivä tarjosi ajantasaisen yleiskuvan suomalaisten tutkimusrahoittajien ja -organisaatioiden tutkimusdatapolitiikoista sekä tutkimusaineistojen omistajuuden ja tekijyyden peruskysymyksistä. Seminaari oli maksuton ja avoin kaikille kiinnostuneille, ja siihen osallistui noin 70 henkilöä. Esityksiä ja editoidut videotallenteet esityksistä on linkitetty seminaariohjelman ohkeen Tietoarkiston verkkosivuille.

http://www.fsd.uta.fi/fi/ajankohtaista/tapahtumat/kuka_omistaa_tutkimusdatan/

Aila ja aineistojen jatkokäyttö -seminaari

Ailan päivänä, 17. syyskuuta, Tietoarkisto järjesti historian ensimmäisen Aila ja aineistojen jatkokäyttö -seminaarin. Seminaarissa esiteltiin käytännönläheisesti ja konkreettisin esimerkein Aila-palveluportaalin käyttöä, aineistoja, julkaisutietojen keräämistä, Ailan uudistuksia sekä Tietoarkiston tietopalvelua ja ulkomaisten dataarkistojen varantoja. Suunvuoron saivat niin tietoarkistolaiset kuin palvelujen käyttäjätkin. Päivän päätteeksi jaettiin toisen kerran Aineistopalkinto. Suomenkielinen tilaisuus oli maksuton ja avoin kaikille aiheesta kiinnostuneille. Videotallenne seminaarista on katsottavissa Tietoarkiston verkkosivuilla.

<https://moniviestin.uta.fi/videot/yhteiskuntatieteellinen-tietoarkisto/2015/aila-ja-aineistojen-jatkokaytto/seminaari-17-9.2015>

Aineistopalkinto

Tietoarkisto myönsi vuoden 2015 Aineistopalkinnon Helsingin yliopiston Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin tutkimusjohtajalle, VTT Janne Kivivuorelle Nuorisoriikollisuuskyselyt-aineistosarjasta (1995–). Aineistopalkinto perustettiin vuonna 2014 Tietoarkiston 15-vuotisen toiminnan kunniaksi. Se myönnetään huomionosoituksena henkilölle, tutkimusryhmälle tai organisaatiolle, joka on osoittanut esimerkillistä aineistonhallintaa ja tutkimusaineiston koko elinkaaren huomioimista aineistonkeruun suunnittelussa sekä aineiston keräämisessä, organisoinnissa ja arkistoinnissa. Hyvä aineistonhallinta tarkoittaa sitä, että tutkimusdata ja siihen liittyvä kuvaileva tieto on luotu, tallennettu ja järjestetty siten, että aineisto säilyy käyttökuntoisena ja luotettavana koko sen elinkaaren ajan. Jatkossa palkinto on tarkoitettu jakaa vuosittain syyskuussa Aila-seminaarin yhteydessä, kuten vuonna 2015 ensimmäisen kerran tehtiin. Palkittu saa muistoksi kunniakirjan ja palkintoesineen.

<http://www.fsd.uta.fi/fi/ajankohtaista/tiedotteet/tiedote347.html>

Toiminnan esittelyä ja uusia esittelymateriaaleja

Tietoarkistolla oli vuoden aikana esittelypiste ainakin Kulttuurintutkimuksen päivillä, Nuorisotutkimuspäivillä, Historiantutkimuksen päivillä, Avoimen tieteen ja tutkimuksen foorumissa Tampereen yliopistolla, Tampereen yliopiston avajaisissa, Metodifestivaalilla, Sosiologipäivillä ja Poliitiikan tutkimuksen päivillä. Lisäksi Tietoarkiston edustajilla oli Tietoarkistoa ja sen palveluita sekä muun muassa tieteenalalaajentumista esitteleviä esityksiä useissa eri seminaareissa ja koulutustilaisuuksissa eri puolilla Suomea.

Joulukuussa Tietoarkisto uudisti yleisesitteensä ja julkaisi kokonaan uuden esitteen Aineistonhallinnan käsikirjasta. Lisäksi Aineistonhallinnan käsikirjasta julkaistiin verkkokäsikirjaa suppeampi paperinen opas. Opasta on tarkoitus jakaa erityisesti tutkijoille, jotka aikovat arkistoida aineistonsa Tietoarkistoon. Rollupeista uudistettiin yleirollup ja Aineistonhallinnan käsikirjaa markkinoiva rollup. Yksi syy materiaalien uudistamiseen oli se, että Tietoarkisto alkoi käyttää viestinnässä Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto -nimen sijaan pääsääntöisesti pelkkää Tietoarkistoa.

Opiskelijamarkkinointia

Syksyllä 2015 Tietoarkisto kokeili uudentyyppistä opiskelijamarkkinointia ostamalla mainostilaa yhteensä kahdeksan, eri puolilla Suomea vaikuttavan ainejärjestön haalareista. Lisäksi Tietoarkisto osti syksyllä 2015 mainostilaa Tampereen yliopiston sosiaalitieteilijöiden, Turun yliopiston sosiaalipoliitiikan ja sosiaalityön ainejärjestön sekä Helsingin yliopiston yhteiskuntatieteilijöiden lehdistä.

Tietovarannot

MOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto

Menetelmäopetuksen tietovaranto on yhteiskunta- ja käyttäytymistieteiden tutkimusmenetelmien opetuksen ja opiskelun verkko-oppimisympäristö. MOTVin sivut olivat jälleen vuonna 2015 Tietoarkiston käytetyin sivustokokonaisuus. Tietovarantoon kohdistui viikoittain noin 14 000 (2014: 13 800) sivupyyntöä. Näistä KvantimOTViin kohdistui hieman alle puolet ja KvalimOTViin hieman yli puolet. Opettajien ilmoituksia MOTVin käytöstä kursseilla tuli 31, missä on kasvua edellisestä vuodesta noin 10 prosenttia.

Tietovarantoa täydennettiin lisäämällä ohje Portable-muotoisten datatiedostojen avaamisesta R-ohjelmistoympäristössä. Lisäksi varantoon tehtiin asiakaspalautteen perusteella pieniä sisältötäydennyksiä. Vuoden lopussa tietovarannon MOTV-listalla oli vanhentuneiden osoitteiden siivouksen jälkeen jäseniä noin 190.

MOTV: <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/>

POHTIVA – Poliittisten ohjelmien tietovaranto

Suomalaisten poliittisten puolueiden ohjelmia sisältävän POHTIVA-tietovarannon taustajärjestelmä ja hakumoottori päivitettiin jatkokehityksen mahdollistavaan

moderniin versioon. Tämän seurauksena osa vanhoista ominaisuuksista poistettiin toistaiseksi käytöstä ja aiemmat vaalikohtaiset Vaalimaatti-palvelut poistettiin käytöstä kokonaan. Tietokantaan lisättiin vuoden aikana 30 uutta ohjelmaa.

Tietopalvelupyynnöiden perusteella POHTIVAn ohjelmat olivat ainakin kolmen kandidaatin- tai pro gradu -työn aineistona. POHTIVAn jatkokehittäminen tarjottiin Tampereen yliopiston tietojenkäsittelytieteiden tutkinto-ohjelmaan opiskelijaprojektiksi kevätlukukaudelle 2016.

POHTIVAan kohdistui viikoittain noin 630 (2014: 700) sivupyynnöitä.

POHTIVA: <http://www.fsd.uta.fi/pohtiva/>

Demokratiaindikaattorit

Demokratiaindikaattoreiden tietovaranto on osa Tietoarkiston ylläpitämää ja oikeusministeriön rahoittamaa sivustoa. Vaalitutkimusportaaliin kohdistui vuonna 2015 viikoittain noin 520 (2014: 300) sivupyynnöitä.

Vaalitutkijat neljästä yliopistosta toteuttivat laajan eduskuntavaalitutkimuksen kevään 2015 vaaleista. Sen keskeisillä tiedoilla päivitetään demokratiaindikaattorit vuoden 2016 aikana. Syksyllä 2015 julkaistu *Demokratiaindikaattorit 2015* raportoi tutkimuksen ensimmäisiä tuloksia vertaillen niitä vuosien 2003, 2007 ja 2011 vaaleihin. Tilastoraportti ja joitain keskeisiä tuloksia päivitettiin Demokratiaindikaattorit-sivuille joulukuussa 2015. Indikaattoriraportin kirjoittivat Tietoarkiston johtaja Sami Borg, Elina Kestilä-Kekkonen ja Jussi Westinen. Eduskuntavaalitutkimus 2015 -hankkeen laaja pääraportti julkaistaan vuoden 2016 puolivälissä.

Vaalitutkimusportaali: <http://www.vaalitutkimus.fi/>

Aineistonhallinnan käsikirja

Vuonna 2015 *Aineistonhallinnan käsikirjaan* (entinen *Tutkimusaineistojen tiedonhallinnan käsikirja*) lisättiin uusi kokonaisuus Sopimukset ja oikeudet. Osio kattaa perustietoa tekijänoikeuksista ja tutkijoiden välisistä sopimuksista. Lisäksi siihen sisältyy ohjeita julkaisujen ja aineistojen tekijyyden määrittämiseen. Verkko-oppaan muitakin sisältöjä päivitettiin, ja nyt miltei kaikki suomenkieliset sisällöt ovat myös englanninkielisessä käsikirjassa.

Tietoarkisto laati aineistonhallinnan verkkokäsikirjasta esitteen, jota on jaettu Tietoarkiston järjestämissä tilaisuuksissa ja muiden järjestämissä aineistonhallintaa käsittelevissä tilaisuuksissa. Lisäksi Tietoarkisto laati tutkijoille käsilaukkua mahtuvan 15-sivuisen printtijulkaisun nimellä *Aineistonhallinta. Opas Tietoarkiston arkistointipalvelujen käyttäjille*. Siinä annetaan tiivistetysti kvantitatiivisen ja kvalitatiivisen tutkimusaineiston hallinnan ohjeet, joita noudattamalla aineistot on helppo arkistoida jatkokäyttöä varten.

Kotimaista yhteistyötä ja hankkeita

Tietoarkiston kotimaiset hankkeet ja yhteistyö tukevat eri tavoin pyrkimystä parantaa tutkimusaineistojen saatavuutta. Tietoarkistossa oli vuoden aikana käynnissä

kolme Suomen Akatemian rahoittamaa infrastruktuurihanketta: Tietoarkisto 2015, FSD ja CESSDA ja CESSDAn kansallisen palveluntuottajan vahvistaminen ja laajentaminen.

Tietoarkisto 2015 -hanke

Suomen Akatemian FIRI 2010 -kutsuhausta rahoitetussa Tietoarkisto 2015 -hankkeessa Tietoarkisto vahvisti ja laajensi palveluitaan. Hanke käynnistyi joulukuussa 2010 ja päättyi heinäkuussa 2015. Hankkeen päätuote oli vuoden 2014 toukokuussa käyttöön otettu palveluportaali Aila. Ailassa rekisteröityneet käyttäjät voivat ladata käyttöönsä Tietoarkiston aineistoja suoraan verkosta. Ailan lisäksi hankkeeseen kuului uusien tieteenalojen tuominen palvelujen piiriin, laadullisten aineistojen käytettävyyden helpottaminen, pitkittäisaineistojen metadataa sekä sähköisten tutkimusaineistojen hallintaa ja pitkäaikaissäilyttämistä koskeva tutkimus, Tietoarkiston pitkäaikaissäilytyksen luotettavuuden arviointityö sekä Aineistonhallinnan osaamisen vahvistaminen.

FSD ja CESSDA

Tietoarkisto on toiminut uuden CESSDAn Suomen palveluntuottajana vuodesta 2013 alkaen. 31.12.2015 päättynyt FSD ja CESSDA -hanke keskittyi CESSDA ERIC -velvoitteiden täyttämiseen sekä palveluiden kehittämiseen ja laajentamiseen. Hanke sai rahoituksensa Suomen Akatemian FIRI 2013 -kutsuhausta. FSD ja CESSDA -hanke koostui neljästä eri osa-alueesta, jotka olivat Tietoarkiston osallistuminen CESSDAn palvelutarjontaan ja yhteisten palveluiden kehittämiseen, Tietoarkiston peruspalveluiden laajentaminen terveystieteisiin ja humanistisille tieteenaloille, Tutkimusaineistojen hallintaa tukevien palveluiden kehittäminen sekä IT-resurssien vahvistaminen. Tammikuussa 2015 hankkeessa aloitti kaksi tieteenala-asiantuntijaa: humanististen tieteenalojen tieteenala-asiantuntija Katja Fält ja terveystieteiden tieteenala-asiantuntija Annaleena Okuloff. Heidän tehtävänsä hankkeessa oli selvittää ja markkinoida Tietoarkiston palveluiden laajentamista terveystieteiden ja humanististen tieteiden alueelle. Tieteenalalaajentumista ja tieteenala-asiantuntijoiden työtä on kuvattu tarkemmin luvussa Tieteenalalaajentuminen.

CESSDAn kansallisen palveluntuottajan vahvistaminen ja laajentaminen (3E)

1.2.2015 käynnistyneessä kolmivuotisessa hankkeessa Tietoarkisto laajentaa tutkimusdatan arkistointi- ja avaamispalveluitaan terveystieteisiin ja humanistisille tieteenaloille, sekä vahvistaa tutkimusaineistojen hallintaan liittyvää tietopalvelua. Näiden lisäksi hanke kehittää yleisesti Tietoarkiston palveluvalmiutta CESSDAn jäsenenä ja käynnistää muun muassa kansainvälisesti vertailevaa tutkimusta palvelevat toiminnot.

Hanke koostuu kuudesta eri työpaketista, jotka ovat osallistuminen CESSDAn kehittämiseen, palveluiden laajentaminen terveystieteisiin ja humanistisille aloille, tutkimusaineistojen hallintaa tukevien palveluiden kehittäminen, vertailevaa tutkimusta palvelevien toimintojen käynnistäminen, tekninen tuki ja viestintä.

Hanke vahvistaa ja laajentaa Tietoarkiston palveluita tutkimusinfrastruktuurien kansallisen tiekartan mukaisesti. Se saa rahoituksensa Suomen Akatemian FIRI 2014 -kutsuhausta. Koska hanke liittyy olennaisesti Tietoarkiston kansainväliseen yhteistyöhön, sitä käsitellään myös Kansainvälinen yhteistyö -otsikon alla CESSDA-yhteistyöstä kertovassa kappaleessa.

Aineistoyhteistyötä SKS:n kanssa

Aineistoyhteistyötä Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Kansanrunousarkiston (nykyisin SKS:n arkisto) kanssa jatkettiin. SKS:n arkisto on vuodesta 2014 asti kysynyt kaikilta uusien kirjoituskeruiden tutkijoilta, saako Tietoarkisto avata sähköiset aineistot tutkimus- ja opiskelukäyttöön. SKS:n arkistoon arkistoidaan aineistojen täydelliset versiot, ja Tietoarkistoon arkistoidaan anonymisoituina ne kirjoitukset, joiden kirjoittaja on antanut tähän suostumuksensa. Vuonna 2015 Ailaan saatiin neljä uutta SKS-aineistoa: Suomalaisten pornomuistoja 2012, Vammaisena Suomessa 2013–2014, Sateenkaarinuorena nyt ja ennen 2014 ja Suomalaisten ruokapäiväkirjat 2013. Kaikkiaan Ailasta oli saatavilla vuoden 2015 lopussa kahdeksan SKS:n keruuaineistoa.

Kopiosto-sopimus

Kopiosto ja Tietoarkisto solmivat 1. tammikuuta 2015 lisenssisopimuksen, jonka ansiosta tutkimusaineistoihin kuuluvien, tekijänoikeuslain mukaisesti teossuojaa saavien sanomalehti-, aikakauslehti- ja kuva-aineistojen digitaalinen arkistointi ja jatkotutkimuskäyttö on nyt mahdollista. Tietoarkisto maksaa lisenssistä Kopiostolle vuosittain pienen korvauksen. Sopimus nojautuu yliopistojen Kopioston kanssa tekemään digilupaun.

Sopimuksen ansiosta huolella kerätyt aineistokokonaisuudet on nyt mahdollista arkistoida suoraan tulevien tutkijoiden käyttöön. Analysoinnin kohteena olevien aineistojen helppo saatavuus takaa myös sen, että tutkimustulokset on mahdollista verifioida.

Vuoden 2015 aikana ei vielä arkistoitu yhtään teossuojattua aineistoa, mutta neuvottelut kahden ensimmäisen, sanomalehtiartikkeleita sisältävän teossuojatun aineiston arkistoisesta pääsivät hyvään vauhtiin.

Avoin tiede ja tutkimus -hanke

Avoin tiede ja tutkimus -hanke on opetus- ja kulttuuriministeriön vuonna 2014 käynnistämä hanke tiedon saatavuuden ja avoimen tieteen edistämiseksi. Vuonna 2015 Tietoarkisto jatkoi aktiivista osallistumista hankkeen toteuttamiseen. Informaatikko Helena Laaksonen on hankkeen palvelutyöryhmän jäsen, kehittämisspäällikkö Arja Kuula-Luumi osallistui tutkimusdatan sähköistä hallintasuunnitelmatyökalua suomalaisten korkeakoulujen käyttöön kehittävään Tuuli-hankkeeseen ja toimi hankkeen ohjetyöryhmän puheenjohtajana, kehittämisspäällikkö Mari Kleemola sekä johtaja Sami Borg ovat Tutkimus-PAS-työryhmän jäseniä ja tietoarkkitehti Katja Moilanen on ATT:n ja KDK:n yhteisen Oikeuksien metatiedot -työryhmän jäsen. Lisäksi Tietoarkisto on osallistunut ATT:n osaajakoulutusten järjestämiseen.

ATT-hanke: <http://avointiede.fi/>

Kansallinen digitaalinen kirjasto -hanke

Opetus- ja kulttuuriministeriön alaisen Kansallinen digitaalinen kirjasto (KDK) -hankkeen tavoitteena on kirjastojen, arkistojen ja museoiden sähköisten aineistojen saatavuuden ja käytettävyyden parantaminen sekä aineiston pitkäaikaissäilytysratkaisun kehittäminen. KDK:n kolmas vaihe ajoittuu vuosille 2014–2017. Tietoarkiston kehittämispäällikkö Mari Kleemola on KDK:n ohjausryhmän jäsen, tietoarkkitehti Katja Moilanen tietoarkkitehtuuriryhmän jäsen ja IT-palveluasiantuntija Tuomas J. Alaterä pitkäaikaissäilytysyhteistyöryhmän jäsen. Alaterä jatkaa lisäksi arkistosektorin KDK-yhteistyöverkoston ohjausryhmän jäsenenä.

KDK-hanke: <http://www.kdk.fi/>

JHS rekisteritiedon metadata -työryhmä

Rekisteritietojen löydettävyyden, käytettävyyden ja hyödynnettävyyden kannalta rekistereiden metatiedot ovat keskeisiä. Rakenteilla olevalla JHS-suosituksella on tavoitteena luoda yhdenmukainen metatietomäärittäminen, joka olisi käytössä laaja-alaisesti julkishallinnon organisaatioissa. Tämä helpottaisi ja tehostaisi kertaalleen kerättyjen tietojen hyödyntämistä muiden viranomaisten toiminnassa sekä jatkokäytössä tutkimuksessa ja tilastoinnissa. Tietoarkiston kehittämispäällikkö Mari Kleemola ja tietoarkkitehti Katja Moilanen ovat osallistuneet työryhmän työhön aktiivisesti.

JHS rekisteritiedon metadata -hanke: <http://www.jhs-suositukset.fi/web/guest/jhs/projects/rekisteritiedon-metatiedot>

Kansallisen etäkäyttäjärjestelmän kehittäminen II -projekti

Kaksivuotinen (2014–2015) hanke kehitti sekä Tilastokeskuksen, tutkijoiden että muiden viranomaisten prosesseja liittyen tutkimusaineistojen tarjoamiseen ja käyttöön etäkäyttäjärjestelmässä. Projektissa toteutettiin etäkäyttäjärjestelmän teknisen ylläpidon siirto Tieteen tietotekniikan keskukselle CSC:lle. Tietoarkiston kehittämispäällikkö Mari Kleemola oli projektin ohjausryhmän jäsen.

SFS 5972 -standardin uudistamistyöryhmä

Viitemalli pitkäaikaissäilytysarkistolle (SFS 5972) -standardin eli OAIS-standardin suomalaisen version pohjana oleva ISO-standardi 14721 päivitettiin vuonna 2012. Koska uudessa versiossa oli käytännön toiminnan kannalta oleellisia muutoksia, SFS:n tietohuoltokomitea perusti marraskuussa 2014 työryhmän suomalaisen version uudistamista varten. Uudistamistyö valmistui vuonna 2015. Tietoarkiston kehittämispäällikkö Mari Kleemola oli työryhmän jäsen.

Tampereen yliopiston työryhmiin osallistuminen

Tampereen yliopiston Laatukoordinaattoriryhmässä oli vuonna 2015 Tietoarkistosta mukana informaattikko-varajohtaja Helena Laaksonen ja hänen sijaisensa projektikoordinaattori Outi Törnblom. Tietoarkisto teki TaYn itsearvioinnin, jonka hoitaa kussakin yksikössä työryhmä. IT-palveluasiantuntija Tuomas J. Alaterä osallis-

tui kaksi kertaa TaY:n tutkimuksen tuen viitearkkitehtuuriryhmän kokouksiin. Hallintoasiainsihteerä Katri Aarnio oli mukana TaYn Talousasiantuntijat-ryhmässä. Ryhmään kuuluu tieteenalaysiköiden ja erillisyyksiköiden taloushenkilöstö, joiden tehtäviin kuuluvat oman yksikön talouden budjetointi ja talousseuranta.

Kansainvälistä yhteistyötä ja hankkeita

Strategiansa mukaisesti Tietoarkisto tekee aktiivista yhteistyötä alansa kansainvälisten ja eri maiden kansallisten toimijoiden kanssa. Kansainvälinen yhteistyö oli aktiivista myös vuonna 2015.

CESSDA

Consortium of European Social Science Data Archives, CESSDA on toiminut vuodesta 2013 lähtien Norjaan rekisteröitynä voittoa tuottamattomana yhtiönä. Vuoden 2015 lopussa Norjan parlamentti hyväksyi lainsäädäntömuutokset, jotka mahdollistavat ERIC-muotoisen tutkimusinfrastruktuurin perustamisen Norjaan. ERIC tulee sanoista European Research Infrastructure Consortium. Vuoden 2016 aikana CESSDAn ERIC prosessi viedään päätökseen. Nykyisen CESSDA AS:n kaikki toiminnot ja varat siirtyvät CESSDA ERICille.

CESSDAn toimitusjohtajana vajaan vuoden työskennellyt Paul Jackson erosi tehtävästään vuoden 2015 kesällä. Johtajana on toiminut sen jälkeen väliaikaisesti Ivana Ilijasic Versic hallintojohtajan nimikkeellä.

General Assembly (GA) eli yleiskokous, Board of Directors (BoD) eli johtokunta ja Service Providers Forum (SPF) eli kansallisten palveluntuottajien foorumi kokoontuivat kukin useita kertoja. Suurin osa kokousten asialistojen kohdista koski CESSDAn toiminnan käynnistämistä, ERIC-prosessia, työsuunnitelman toteuttamista ja CESSDAn osallistumista Horisontti 2020 -puiteohjelman hakuihin. Tietoarkiston johtaja osallistui yleiskokouksiin ja palveluntuottajien foorumeihin.

Vuonna 2015 CESSDA kilpailutti palveluntuottajia ensimmäistä kertaa työsuunnitelman tehtävien toteuttamisessa. Tietoarkisto valittiin mukaan kolmeen hankkeeseen:

- CESSDA Metadata Management -hanke, jota Tietoarkisto johtaa. Hankkeessa luodaan yhteinen metatietomalli ja yhteiset metatietokäytännöt CESSDAn palveluntuottajille. Tietoarkiston lisäksi hankkeessa on mukana seitsemän palveluntuottajaa.
- CESSDA Metadata Harvesting Tool -hanke, joka kehittää metadatan harvointiratkaisun muun muassa CESSDAn yhteisen aineistoluettelon rakentamista varten. Hanketta vetää Norjan tietoarkisto NSD ja siinä on mukana neljä palveluntuottajaa.
- CESSDA Expert Seminar 2015 on Trust -hanke, joka järjesti joulukuussa 2015 CESSDAn asiantuntijaseminaarin Haagissa. Päävastuun seminaarista kantoi hollantilainen DANS, ja Tietoarkisto oli yksi kolmesta muusta järjestäjistä. Seminaarin aiheina olivat luotettava sähköinen pitkäaikaissäilytys ja CESSDAn palveluntuottajille asettamat vaatimukset.

CESSDA perusti myös neljä pysyvää työryhmää ohjaamaan toimintaa. Tietoarkisto on mukana niistä kolmessa: CESSDA Trust Support Groupissa, CESSDA Training Groupissa ja CESSDA Communications Groupissa. Lisäksi Tietoarkisto on aktiivisesti mukana kehittämässä yhteiskuntatieteiden monikielistä tesaurusta ELSSTiä. Tietoarkiston aktiivinen osallistuminen CESSDAn kehittämiseen on osa FIRI-rahoitusta saanutta, helmikuussa käynnistynyttä 3E-hanketta.

Vuonna 2015 käynnistyi myös kaksivuotinen Horizon 2020 -rahoitusta saanut CESSDA Strengthening and Widening (SaW) -hanke, jonka myötä CESSDA vahvistaa toimintaansa ja laajentaa verkostoaan. Tietoarkisto on mukana työpaketissa, jonka teemana on tietämyksen jakaminen eri arkistojen välillä, ja jossa keskitytään muun muassa digitaalisen pitkäaikaissäilyttämisen haasteisiin ja malleihin, sertifiointiin ja kustannuksiin.

CESSDA: <http://www.CESSDA.net/>

DDI-allianssi

Tietoarkisto on ollut mikrodatan kuvailuformaattia kehittävän kansainvälisen DDI-allianssin jäsen vuodesta 2003 lähtien. Kehittämispäällikkö Mari Kleemola jatkoi kesään 2015 asti allianssin hallituksessa, tietoarkkitehti Katja Moilanen on DDI-standardin kehittämisestä vastaavan työryhmän jäsen ja kielenkääntäjä Taina Jääskeläinen osallistui toimintavuoden aikana allianssin kontrolloitujen sanastojen työryhmään.

DDI: <http://www.ddialliance.org/>

Making Nordic Health Data Visible

Pohjoismaisten tietoarkistojen kaksivuotinen yhteistyöhanke Making Nordic Health Data Visible alkoi lokakuussa 2014. Hankkeen tavoitteena on lisätä pohjoismaisen terveystieteellisen tutkimusdatan näkyvyyttä Euroopassa. Mukana ovat Norjan, Ruotsin, Tanskan ja Suomen tietoarkistot. Vuonna 2015 kehitettiin yhteisiä käytäntöjä aineistojen kuvailuun ja rakennettiin tutkijoille suunnatun terveysdataportaalin demoversio. Hanketta rahoittaa NordForsk ja johtaa Norjan tietoarkisto NSD.

Nordic Health Data Portal: <http://majken.snd.gu.se/nordic-health-demo/public/>

DwB – Data without Boundaries

Eurooppalainen Data without Boundaries (DwB) -hanke tuli päätökseen huhtikuussa 2015. Projektiin osallistui asiantuntijoita yhteensä kahdestakymmenestäyhdeksästä eurooppalaisesta tilastovirastosta, tietoarkistosta ja yliopistosta. Tietoarkistosta mukana oli muun muassa informaatikko Helena Laaksonen.

Nelivuotisen hankkeen aikana syntyi malli sähköisestä palvelukeskuksesta (Service Centre for Official Statistics), joka kokoaisi eurooppalaiset viralliset tilastoaineistot ja niiden metatiedot yhdelle helppokäyttöiselle verkkosivustolle. Lisäksi DwB loi tutkijoiden käyttöön uuden eurooppalaisiin tilastoaineistoihin keskittyvän metatietopalvelun CIMESin ja uudisti Saksan tietoarkiston ylläpitämän metatietopalvelun MISSYn.

DwB-hanke sai rahoituksensa Euroopan unionin seitsemännestä puiteohjelmasta 1.5.2011–31.4.2015.

Data without Boundaries: <http://www.dwbproject.org/>

Tietoarkistolehden DwB- artikkeli : <http://www.fsd.uta.fi/lehti/fi/41/dwb.html>

IASSIST, International Association for Social Science Information Service and Technology

IASSIST on erityisesti yhteiskuntatieteellistä tutkimusta tukevien yksiköiden kuten tietoarkistojen, tutkimuskirjastojen ja data-alan IT-työntekijöiden kansainvälinen järjestö. Järjestön jokavuotisen kansainvälisen konferenssin pitopaikka oli vuonna 2015 Minneapolis, jossa konferenssivieraita isännöivät Minnesota Population Center ja University of Minnesota. Konferenssin otsikko oli Bridging the Data Divide: Data in the International Context. Erityisesti esityksissä keskityttiin globaaleihin tutkimusaineistojen tiedonhallintaan liittyviin kysymyksiin, datainfrastruktuureihin ja -soveluksiin liittyviin haasteisiin ja ratkaisuihin, tutkimusdatan saatavuuteen ja hallintaan sekä alan ammatillisiin kysymyksiin.

Konferenssiin osallistui neljä tietoarkistolaista. IT-palvelupäällikkö Matti Heimonen osallistui konferenssin satelliitteina järjestettyihin DDI Alliancen kokouksiin ja johtaja Sami Borg IFDON kokoukseen. IT-palveluasiantuntija Tuomas J. Alaterä aloitti kesäkuussa kaksivuotisen kautensa IASSISTin puheenjohtajana.

IASSIST: <http://www.iassistdata.org/>

DSA

DSA-sertifikaatti on ensimmäinen askel eurooppalaisen sähköisen säilyttämisen arvioinnin viitekehyksessä. Sertifikaatti voidaan myöntää organisaatiolle, joka säilyttää sähköisiä aineistoja luotettavasti ja joka mahdollistaa aineistojen jatkokäytön. CESSDA vaatii palveluntuottajiltaan DSA-sertifiointia. Tietoarkisto sai DSA-sertifikaatin vuonna 2014, ja vuoden 2015 lopussa Tietoarkiston kehittämispäällikkö Mari Kleemola aloitti työskentelyn DSA:n hallituksessa. Hänen tehtäviinsä hallituksessa kuuluvat muun muassa sertifiointin kehittäminen ja hallinnointi sekä uusien hakeusten arviointi.

DSA: <http://datasealofapproval.org>

ICPSR, Inter-university Consortium for Political and Social Research

ICPSR on Yhdysvalloissa toimiva kansainvälinen yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen keskus, joka tarjoaa jäsentensä käytettäväksi maailman suurimman yhteiskuntatieteellisen sähköisen data-arkiston ja järjestää kvantitatiivisen tutkimuksen menetelmäkursseja. Tietoarkisto vastaa Suomen kansallisesta jäsenmaksusta, ja Suomen yliopistot ovat tätä kautta ICPSRn jäseniä. Suomalaiset tutkijat ja opiskelijat voivat ladata tutkimusaineistoja suoraan ICPSRn verkkopalvelusta tai tilata niitä Tietoarkistosta.

ICPSR: <http://www.icpsr.umich.edu/>

IFDO, International Federation of Data Organizations for the Social Sciences

Tietoarkisto osallistui IFDON toimintaan johtokuntatyön kautta. Tietoarkiston johtaja Sami Borg päätti kolmannen kautensa IFDON puheenjohtajana. Järjestön uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Jonathan Crabtree UNC Chapel Hillin H. W. ODUM-instituutista. Borg johti IFDOa vuodesta 2009 lähtien.

Avoim R-luento yhteistyössä Romanian kanssa

Syyskuussa Romanian yhteiskuntatieteellisen tietoarkiston johtaja Adrian Duşa kävi vierailulla Tietoarkistossa. Vierailupäivän aamupäivällä Duşa kertoi Tietoarkiston henkilökunnalle Romanian yhteiskuntatieteellisestä tietoarkistosta, sen toiminnasta ja tulevaisuuden suunnitelmista. Iltapäivällä Duşa piti Tampereen yliopiston Linna-rakennuksessa kaikille avoimen, englanninkielisen luentotilaisuuden R-ohjelmointiympäristön alkeista. Luento keräsi Linnan K113-saliin hyvän joukon vapaasta R-ohjelmointiympäristöstä ja sen käyttömahdollisuuksista kiinnostuneita kuulijoita. Tietoarkisto vastasi luennon käytännönjärjestelyistä.

Vierailu Japanin tietoarkiston seminaariin

Japanin tietoarkisto SSJDA järjesti helmikuussa 2015 kansainvälisen seminaarin Itä-Aasian tietoarkistoille. Seminaarin pääaiheena olivat alueen tietoarkistojen käytännöt ja tilanne kunkin arkiston omassa maassa. Tietoarkisto kutsuttiin seminaariin esittelemään sekä CESSDAa että Tietoarkiston omaa toimintaa. Seminaariin osallistuivat johtaja Sami Borg ja ATK-erikoistutkija Matti Heinonen. Seminaariin oli kutsuttu myös Korean tietoarkisto KOSSDA ja Taiwanin tietoarkisto SRDA. Lisäksi paikalla oli edustajia Soulin yliopistosta.

Kansainvälistä aineistoyhteistyötä

Tietoarkisto rahoittaa ISSP-tutkimuksen aineistonkeruuta ja Suomen jäsenyyttä joissakin muissa aineistoinfrastruktuureissa. Lisäksi Tietoarkiston työntekijät osallistuvat muun muassa aineistojen keruun suunnitteluun, lomakkeiden kääntämiseen ja data-aineistojen prosessointiin tutkimuskäyttöä varten.

ISSP, International Social Survey Programme

Suomi on ollut maailmanlaajuisen yhteiskuntatieteellisen ISSP-vertailututkimusohjelman jäsen vuodesta 2000 lähtien. Osallistuminen on järjestetty monen eri organisaation yhteistyönä. Tietoarkiston lisäksi mukana ovat Tilastokeskus ja Tampereen yliopiston yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö. Tietoarkiston ja vastuullisten tutkijoiden työryhmä suomentaa kansainvälisen lomakkeen ja Tietoarkisto prosessoi ja toimittaa kerätyn aineiston liitettäväksi kansainväliseen kokooma-aineistoon. Tilastokeskus on kerännyt vuosittain Suomen ISSP-aineistot postikyselyinä. Viime vuosina osa aineistosta on kerätty internetlomakkeella. Vuonna 2015 tutkimuksen

teema oli työorientaatiot. Moduuli kerättiin Suomessa nyt toisen kerran. Alusta lähtien mukana olleissa maissa keruu oli jo neljäs.

ISSP-tietoa suomeksi: <http://www.fsd.uta.fi/fi/aineistot/kvdata/issp.html>

ESS, European Social Survey

European Social Survey (ESS) on eurooppalainen, joka toinen vuosi toistettava kansainvälisesti vertaileva tutkimus. ESS on nykyisin ERIC ja Suomi on ESS:ssä vierailijan asemassa, ei varsinaisena jäsenenä. Suomen Akatemia myönsi Suomen ESS-osallistumiseen infrastruktuurirahoitusta. Suomen ESS:stä vastaa Turun yliopisto. Jo ennen ESS ERICiä Suomen kansalliset aineistot on rahoittanut Suomen Akatemia ja kerännyt Tilastokeskus. Tietoarkisto tuottaa Suomen aineistoista suomenkieliset versiot, jotka käyttäjät voivat ladata Ailasta. Tietoarkisto tiedottaa aktiivisesti ESS-aineistoista asiakkailleen. ESS:n seitsemännen aallon aineisto tuli tutkimuskäyttöön syksyllä 2015. Vaihtuvien moduulien aiheena tutkimuksessa ovat maahanmuuttoa koskevat asenteet ja terveydellinen eriarvoisuus. Maahanmuuttoa käsittelevä moduuli on kerätty myös tutkimuksen ensimmäisessä aallossa.

Suomalaisia rekisteröityneitä käyttäjiä ESS:llä on hieman alle 1500, runsaat kaksi prosenttia kaikista ESS-aineistojen lähes 90 000 käyttäjästä. Suomalaiskäyttäjistä 65 prosenttia on opiskelijoita, 18 prosenttia yliopistojen tutkijoita tai opettajia ja runsas seitsemän prosenttia väitöskirjan tekijöitä.

ESS-tietoa suomeksi: <http://www.fsd.uta.fi/fi/aineistot/kvdata/ess.html>

LIS, Luxembourg Income Study -aineistotietokanta

LIS – Cross-National Data Center in Luxembourg tarjoaa tutkijoiden käyttöön kansainvälistä vertailuaineistoa tulonjaosta, työmarkkinoista ja varallisuudesta. LISin tietokannoissa olevat Suomen aineistot ovat Tilastokeskuksen aineistoja. Tietoarkisto vastaa Suomen LIS-jäsenmaksusta. Aineistojen käyttö on maksutonta jäsenmaiden tutkijoille, mutta vaatii rekisteröitymisen. Opiskelijoille aineistojen käyttö on aina maksutonta.

Vuoden 2015 lopussa LIS sai Tilastokeskuksesta harmonisoitavakseen vuoden 2013 Suomen aineiston. Ennestään LISin tietokannoissa on viisi Suomen aineistoa vuosilta 1987, 1991, 1995, 2000, 2004, 2007 and 2010.

Vuoden aikana LISin julkaisusarjassa julkaistiin 33 uutta tutkimusta, joista 23:ssa käytettiin suomalaista aineistoa. Lähes puolessa kaikista 700:sta LISin julkaisusarjan tutkimuksista on käytetty suomalaista aineistoa. Suomalaisen tutkijoiden LIS-käyttö on pysynyt jo monta vuotta suunnilleen samalla tasolla. Vuonna 2015 suomalaiset käyttäjät lähettivät 12 prosenttia kaikista järjestelmän vastaanottoa tilastoajopyynnöistä. Suomi oli käyttötilastojen mukaan toiseksi aktiivisin LISin 35 jäsenmaan joukossa. LISin rekisteröityneistä suomalaisista käyttäjistä oli aktiivisia viime vuonna 11, ja viimeisten kuuden vuoden aikana LISillä on ollut 58 aktiivista käyttäjää 26:sta eri suomalaisesta organisaatiosta.

Ennen vuotta 2011 LIS oli nimeltään Luxembourg Income Study, josta nykyiseen nimeen on jäänyt vain lyhenne LIS. Vanha nimi on säilytetty aineistotietokantojen nimissä.

LIS-tietoa suomeksi: <http://www.fsd.uta.fi/aineistot/kvdata/lis.html>

Talous

Taulukko 2. Yhteiskuntatieteellisen tietoarkiston tuotot ja kulut EUR, v. 2015 ja 2014.

	Toteuma v. 2015	Toteuma v. 2014
Tuotot	2 153 554	1 995 713
Henkilöstökulut	-1 423 722	-1 187 484
Muut toiminnan kulut ja erät	-313 277	-420 002
Sisäiset erät	-400 650	-353 482
Tilikauden tuotto-kulujäämä	15 905	34 745

Yksikön vuoden 2015 tulos on esitetty oheisessa taulukossa verrattuna vuoden 2014 tulokseen. Tietoarkiston täydentävän rahoituksen osuus on lisääntynyt merkittävästi vuoden 2010 jälkeen, jolloin Suomen Akatemia käynnisti tutkimusinfrastruktuureille niin sanotut FIRI-rahoitushaut. Rahoitusosuus riippuu käynnissä olevien hankkeiden työpakettien sijoittumisesta eri vuosille.

Tietoarkiston valtakunnallinen neuvottelukunta

Tietoarkistolla on valtakunnallinen neuvottelukunta, jonka tehtävät on määritelty yliopiston johtosäännössä. Neuvottelukunnassa on edustajia Suomen eri yliopistoista ja muista Tietoarkiston yhteistyöorganisaatioista.

Yhteiskuntatieteellisen tietoarkiston valtakunnallinen neuvottelukunta

toimikausi 1.1.2014 – 31.12.2017

Varsinainen jäsen

Tampereen yliopisto:
Harri Melin (puheenjohtaja)

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos:
Marjut Vuorinen

Suomen Akatemia:
Helena Vänskä

Kansallisarkisto:
Jaana Kilkki

Tilastokeskus:
Jussi Heino

Tieteen tietotekniikan keskus:
Tuija Raaska

Kansalliskirjasto:
Liisa Savolainen

Helsingin yliopisto:
Reijo Sund

Itä-Suomen yliopisto:
Juha Hämäläinen

Jyväskylän yliopisto:
Antti Auer

Turun yliopisto:
Kimmo Elo

Åbo Akademi:
Ann-Sofie Hermanson

Varajäsen

Noora Ellonen

Arto Vuori

Jyrki Hakapää

Markku Mäenpää

Kirsti Pohjanpää

Antti Mäki

Jyrki Ilva

Hanna Wass

Timo Anttila

Milla Salin

Eva Österbacka

Tampereen yliopiston kirjasto: Anne Lehto (varapuheenjohtaja)	Esa Hakala
Tampereen yliopiston ylioppilaskunta: Timo Perälä	Nelli Sinisaari
Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto: Sami Borg	Helena Laaksonen

Henkilökunta vuonna 2015*

Sami Borg	johtaja
Helena Laaksonen	informaatikko, varajohtaja
Katri Aarnio	hallintoasiainsihtööri
Tarja Uotila	asiakas- ja tietopalvelusihtööri
Outi Törnblom	projektikoordinaattori (1.4.2014–31.1.2016)
Kaisa Järvelä	tiedottaja (1.5.2015 alkaen)

Asiakaspalvelu ja aineistonkäsittely

Katja Fält	
Mari Kleemola	tietopalvelupäällikkö
Arja Kuula	kehittämispäällikkö
Seppo Antikainen	tutkimusammanuenssi
Hannele Keckman-Koivuniemi	tietopalveluasiantuntija
Taina Jääskeläinen	kielenkääntäjä
Katja Moilanen	tietoaarkkitehti
Okuloff Annaleena	tieteenala-asiantuntija
Jarkko Päivärinta	tietopalveluasiantuntija
Juha Ranta	tutkimusammanuenssi (1.5.2014–31.12.2016)

Tekniset palvelut

Matti Heinonen	atk-erikoistutkija, it-palvelupäällikkö alkaen 1.11.2015
Sami Granstedt	sovelluskehittäjä (14.4.2014–31.12.2015)
Jani Hautamäki	järjestelmäsuunnittelija
Ari Paloposki	pääsuunnittelija
Toni Sissala	järjestelmäsuunnittelija
Sirkka Säynjäjäkangas	atk-erikoistutkija, it-palveluasiantuntija alkaen 1.11.2015.

Verkkopalvelut

Tuomas J. Alaterä	tietoverkkoasiantuntija, it-palveluasiantuntija alkaen 1.11.2015.
-------------------	--

Siviilipalvelusmiehet (tekniset palvelut)

Tuukka Koskenmäki	siviilipalvelusmies (2.2.–19.12.2015)
Olli Tuohenmaa	siviilipalvelusmies (16.3.2015–28.1.2016)

* Ei sisällä kesäharjoittelijoita ja tuntityöntekijöitä

Tietoarkiston henkilökunnan julkaisuja 2015 muissa kuin Tietoarkiston omissa julkaisuissa

- Borg Sami (2015): Avoin tiede edellyttää muutosta meritoitumisessa. Blogikirjoitus Suomen Akatemian blogissa 6.10.2015. <http://www.aka.fi/fi/akatemia/media/blogi2/2015/sami-borg-avoin-tiede-edellyttaa-muutosta-meritoitumisessa/>
- Borg Sami (2015): Avoin tiede ja tutkimus etenevät. Blogikirjoitus Suomen Akatemian blogissa 23.3.2015. <http://www.aka.fi/fi/akatemia/media/blogi2/2015/sami--borg/>
- Borg, Sami & Elina Kestilä-Kekkonen & Jussi Westinen (2015): Demokratiaindikaattorit 2015. Oikeusministeriön julkaisu, selvityksiä ja ohjeita 56/2015. Helsinki: Oikeusministeriö. http://www.oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/1449040859824/Files/OMSO_56_2015_Demokratiaindikaattorit.pdf
- Borg Sami (2015): Ajaako yleisödemokratia etuamme? Tieto & Trendit: talous ja hyvinvointikatsaus 2015 (1).
- Kleemola Mari (2015): Improving the Quality of Digital Preservation Using Metrics. IASSIST Quarterly 39(2), p. 26-30. <http://iassistdata.org/iq/improving-quality-digital-preservation-using-metrics>
- Kleemola Mari and Jensen Uwe (2015): DDI and SDMX. A Report on Collaboration with Groups Developing DDI and SDMX. Data without Boundaries Project Deliverable D7.5. http://www.dwbproject.org/export/sites/default/about/public_deliverables/dwb_d7-5_ddi-sdmx-dialogue_report.pdf
- Hilde Orten, Håvard V. Bakkmoen, Knut Kalgraff Skjåk, Taina Jääskeläinen, Brita Dorer, Joachim Wackerow (2015): Data Service Infrastructure for the Social Sciences and Humanities - Towards a common metadata understanding for the three DASISH WP3.2 tools. Report on work and agreements. Bergen 2015. https://github.com/DASISH/survey-tools-metadata/blob/master/reports/DASISH%203.2%20Towards%20a%20common%20metadata%20understanding%20for%20the%20three%20DASISH%20WP3.2%20tools%202015_01_05_2.pdf
- Hilde Orten, Håvard V. Bakkmoen, Knut Kalgraff Skjåk, Eric Balster, Taina Jääskeläinen, Brita Dorer, Joachim Wackerow (2015): Data Service Infrastructure for the Social Sciences and Humanities - Versioning of translations in the Translation Management Tool (TMT) and the Question Variable Database (QVDB). Working document for the DASISH 3.2 project group. Bergen 2015.

Tietoarkiston henkilökunnan esityksiä 2015

Kansainväliset

- Borg Sami (2015). Finnish Social Science Data Archive: an overview on its history and operations. International Conference on Data Preservation and Dissemination 12.02.2015. Tokio, Japani. (Muu esitelmä)
- Borg Sami (2015). The New CESSDA: milestones and challenges of the European Social Science Data Archives. International Conference on Data Preservation and Dissemination, University of Tokyo 13.02.2015. Tokio, Japani. (Kutsuttu esitelmä (Keynote))
- Heinonen, Matti; Alaterä Tuomas J. (2015). Introducing the FSD's repository management & discovery tools and software development approach. Poster. Open Repositories 2015 -konferenssi, Indianapolis, USA, 9.6.2015. http://program.or2015.net/default_039.html
- Jensen Jannik Vestergaard, Roth Stephanie, Olsson Olof, Davoen Snorre, Risnes Ørnulf, Granstedt Sami (2015). A healthy portal is a portable portal. Presentation at the 7th Annual European DDI User Conference, Copenhagen, December 2–3, 2015. <http://www.eddi-conferences.eu/ocs/index.php/eddi/eddi15/paper/view/218>

- Jääskeläinen Taina (2015). Semantic versus construct equivalence. Presentation at the symposium Competencies and Knowledge in Questionnaire Translation and Cross-Cultural Questionnaire Development, Mannheim, September 28–29, 2015.
- Kleemola Mari (2015). FSD's journey towards DSA certification. Presentation at the CESSDA Expert Seminar, The Hague, November 30, 2015. [Tulossa cessdan sivuille]
- Moilanen Katja, Heinonen Matti (2015) Metka – the metadata database for FSD. Poster EDDI15 – 7th Annual European DDI User Conference, Copenhagen, December 2-3, 2015. <http://www.eddi-conferences.eu/ocs/index.php/eddi/eddi15/paper/view/200>
- Wolfgang Zenk-Möltgen, Mari Kleemola, Anne Etheridge, Anne Sofie Fink Kjeldgaard (2015). Introducing the CESSDA Metadata Management Project. Presentation at the 7th Annual European DDI User Conference, Copenhagen, December 2–3, 2015. <http://www.eddi-conferences.eu/ocs/index.php/eddi/eddi15/paper/view/190/174>

Kotimaiset

- Alaterä, Tuomas J. (2015). FSD and the Data Seal of Approval -esitys ja Find the most suitable data repository -työpaja. Foster Open Science Workshop – Open Access Week 2015 -tapahtuma, Helsinki, 20.10.2015.
- Borg Sami (2015). Avoimen tieteen keskeiset käsitteet, periaatteet ja toimintatavat. “Ole mukana tutkimuksen muutoksessa” -koulutustilaisuus tutkimusrahoittajille, Suomen Akatemia 07.09.2015. Helsinki, Suomi. (Muu esitelmä)
- Borg Sami (2015). Tutkimusrahoittajien keinot tutkimusdatan avaamiseksi. “Ole mukana tutkimuksen muutoksessa”, SAN ja TEKESin asiantuntijoille järjestetty koulutus tieteen avoimuudesta, TEKES 16.09.2015. Helsinki, Suomi. (Muu esitelmä)
- Borg Sami (2015). Näkökohtia THL:n datapolitiikkaan. THL:n johtoryhmän datapolitiikkakokous 27.05.2015. Helsinki, Suomi. (Muu esitelmä)
- Borg Sami (2015). Tutkimusrahoittajien nykyiset avoimuuslinjaukset: tavoitteita ja käytäntöjä. FSD:n datapolitiikkaseminaari tutkimusrahoittajille: Kuka omistaa tutkimusdatan? 10.06.2015. Tampere, Suomi. (Muu esitelmä)
- Fält, Katja (2015). Humanististenalojen aineistojen erityispiirteet. Esitys Metodifestivaaleilla, Tampere, 19. elokuuta, 2015. <http://www.uta.fi/tutkijakoulu/metodifestivaali/2015/ohjelma/keskiviikko19082015/aineistonhallinta/MEFE2015Fält19.8.2015.pdf>
- Kleemola, Mari (2015). Improving Research Infrastructure with Collaboration: Experiences from Social Sciences. Presentation at the seminar “What does the Research Data Alliance offer for Finland”, Espoo, February 10, 2015. <http://web.csc.fi/csc/kurssit/arkisto/aineisto/Kleemola>
- Kuula-Luumi Arja (2015): Aineistonhallinta ja tutkimusetiikka. Kutsuttu luento sosiaalitieteiden henkilökunnalle ja opiskelijoille 12.11.2015, Turun yliopisto.
- Kuula-Luumi Arja (2015): Tutkimuksen aineistonhallinnan eettisiä ulottuvuuksia. Esitelmä tutkimusetiikkaseminaarissa 18.11.2015, Tampereen yliopisto.
- Kuula-Luumi, Arja (2015). Aineistonhallinta pähkinänkuoressa. Esitys Metodifestivaaleilla, Tampere, 19. elokuuta, 2015. <http://www.uta.fi/tutkijakoulu/metodifestivaali/2015/ohjelma/keskiviikko19082015/aineistonhallinta/MEFE2015Kuula-Luumi19.8.2015.pdf>
- Kuula-Luumi Arja (2015). Aineistonhallinta tutkimusprojektin aikana ja osana tutkimussuunnitelmaa. Kutsuttu esitelmä yliopistokirjaston ja tutkimushallinnon edustajille 23.1.2015, Helsingin yliopisto.
- Kuula-Luumi Arja (2015): Eettiset ja tietosuojakysymykset laadullisten aineistojen arkistoinnissa. Nuorisotutkimusverkosto 2.2.2015, Helsinki.
- Kuula-Luumi Arja (2015): Tietoarkiston palvelut; etiikka ja lainsäädäntö aineistonhallinnassa. Luento etnologian opiskelijoille ja tutkijoille. 19.2.2015, Jyväskylän yliopisto.

- Kuula-Luumi Arja (2015): Tietoarkiston näkökulma aineistonhallintasuunnitelmiin. Esitelmä Avoin tiede ja tutkimus -hankkeen Tuuli-projektin starttiseminaarissa. 23.4.2015, Helsingin yliopisto.
- Kuula-Luumi Arja (2015): Tutkimusaineistojen säilytys ja jatkokäyttö. Humanistisen tiedekunnan etiikka-seminaari 27.4.2015. Turun yliopisto.
- Kuula-Luumi Arja (2015): Aineistonhallinta ja etiikka. Kutsuttu esitelmä viestinnän median ja teatterin yksikön tutkijoille 20.8.2015, Tampereen yliopisto.
- Kuula-Luumi Arja (2015): Data Management Plan. Ask and Reply –roadshow, The Academy of Finland 1.9.2015, University of Tampere.
- Okuloff, Annaleena (2015). Terveystieteellisten aineistojen erityispiirteet. Esitys Metodifestivaaleilla, Tampere, 19. elokuuta, 2015. [http://www.uta.fi/tutkijakoulu/metodifestivaali/2015/ohjelma/keski-
viikko19082015/aineistonhallinta/MEFE2015Okuloff19.8.2015.pdf](http://www.uta.fi/tutkijakoulu/metodifestivaali/2015/ohjelma/keski-
viikko19082015/aineistonhallinta/MEFE2015Okuloff19.8.2015.pdf)
- Okuloff, Annaleena (2015). Tutkijakysely 2015, Esitys Tampereen yliopiston Terveystieteiden yksikössä, 31. elokuuta, 2015.
- Okuloff, Annaleena (2015). Terveystietoja sisältävän aineiston arkistointi ja jatkokäyttö. Esitys UKK-ins-tituutissa, Tampere, 10. marraskuuta, 2015.
- Okuloff, Annaleena (2015). Arkaluonteista tietoa sisältävien aineistojen arkistointi ja jatkokäyttö. Esitys Terveystieteiden tutkimuksen päivillä, Helsinki, 12. marraskuuta, 2015.
- Esitysluettelosta puuttuvat Tietoarkiston palveluiden perusesittelyt.

YHTEISKUNTATIEEELLINEN
TIETOARKISTO

Käyntiosoite: Åkerlundinkatu 5 B, 4. krs Tampere

Postiosoite: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
33014 Tampereen yliopisto

Puhelin: (040) 190 1432

Faksi: (03) 343 9088

Sähköposti: fsd@uta.fi

Internet: www.fsd.uta.fi